

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРЕДИТУВАННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглянуто історичні передумови становлення кредиту та трансформацію функцій кредиту. Головними функціями кредиту виділено перерозподільну та заміщення готівки кредитними операціями. Окреслено інші функції кредиту, зокрема акумулюючу функцію кредиту, функцію утворення додаткової купівельної спроможності, функцію капіталізації вільних грошових доходів (заощадження фізичних та юридичних осіб), функцію грошового обслуговування обігу капіталу в процесі його відтворення, функцію прискорення концентрації та централізації капіталу, обслуговування інноваційного процесу кредитом, зростання ефективності грошового обігу та їх взаємозв'язок між собою та рівнем розвитку економіки. Наведено порядок отримання кредиту. Окреслено характерні ознаки кредитних відносин. Розглянуто форми кредиту та наведено їх залежність вартості відповідних кредитних ресурсів від зростання темпів інфляції. Звернуто увагу на трансформацію функцій кредиту в умовах зростання тіньової економіки та вплив комерційних банків з іноземним капіталом на вітчизняну економіку в умовах економічної кризи.

Окреслено актуальні проблеми кредитування фінансово-господарської діяльності підприємств, що зумовлено розвитком вітчизняної економіки, стану та очікувань темпів інфляції, процедури отримання кредиту. Головною проблемою вітчизняного кредитування виступає недовіра населення до комерційних банків, висока вартість кредитних ресурсів та неоднозначний вплив комерційних банків з іноземним капіталом на банківську систему України та вітчизняну економіку.

Ключові слова: комерційний банк, кредит, кредитор, позичальник, інфляція.

Постановка проблеми. В ринкових умовах кредит виступає каталізатором господарської діяльності. Водночас вітчизняна практика кредитування юридичних та фізичних осіб відіграє неоднозначну роль. Безперечно, кредит сприяє розширенню виробництва та реструктуризації економіки, однак додаткові умови кредитування та високі ставки кредитів трансформують вітчизняну практику кредитування фінансово-господарської діяльності підприємств. Неоднозначність ситуації посилюють високі показники тіньової економіки, спекулятивність окремих операцій, наявність корупційних схем щодо отримання кредитів для фіктивних операцій тощо. В умовах тривалої економічної, особливо інвестиційної, кризи в Україні кредит повинен сприяти відновленню діяльності підприємств, проте досвід фінансової кризи 2008 років свідчить про доведення до банкрутства підприємств окремих галузей через високі ставки чи зміну валютного курсу. Більше того, необґрунтоване кредитування виступає прихованою формою рейдерського захоплення підприємств та ефективним методом доведення стратегічно важливих підприємств до банкрутства.

Кредит повинен виступати опорою сучасної економіки, невід'ємним елементом економічного розвитку, натомість залишається елементом лобювання фінансових інтересів окремих осіб іноземних держав, що здійснюють негативний вплив на діяльність вітчизняної економіки. Окремої уваги вимагають питання кредитування фінансово-господарської діяльності в умовах інфляції, що зумовили актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Головні проблемні аспекти кредитування фінансово-господарської діяльності підприємств у своїх дослідженнях розглядали вітчизняні економісти, зокрема А.А. Воронков, В.М. Березовик, О.А. Кириченко, Т.В. Калашнікова, Н.В. Бондаренко, В.І. Волохов, Г.О. Минкіна, С.М. Онисько, А. В. Сомик, О. Чорнобай та ін. Подальший розвиток вітчизняної та світової економіки зумовлює актуальність подальших досліджень кредитування фінансово-господарської діяльності підприємств.

Мета статті передбачає окреслення актуальних проблем кредитування фінансово-господарської діяльності підприємств України шляхом узагальнення функцій кредиту та аналіз вітчизняної практики кредитування в умовах галопуючої інфляції.

Виклад основного матеріалу дослідження. В питанні кредитування, стабільність економіки визначає доступність тих чи інших джерел формування кредитних ресурсів

банківських установ для надання кредитів. Важливу роль відіграє нормативне регулювання захисту майнових прав кредитора та позичальника, національних інтересів держави, додатковий контроль за фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання тощо. Важливу роль відіграє рівень інфляції, що впливає на перерозподіл доходу між кредитором та позичальником, що включається до методики розрахунку відсотків за кредит.

Кредит виник на певному етапі розвитку людського суспільства спочатку як явище випадкове, зумовлене особливими взаємовідносинами між товаровиробниками: коли продавцю потрібно було продавати товар, а в покупця не було грошей, щоб його купити (тому що він ще не виготовив свій товар або виготовив, але не продав його), виникала потреба у передачі продавцем покупцеві товару з відстрочкою платежу, в кредит. У цьому і полягає найбільш загальна причина необхідності в кредиті [12,с.362].

Кредит необхідний для ефективного функціонування товаровиробників, однак більша потреба у залученні кредитних ресурсів притаманна підприємствам, що тільки починають господарську діяльність, але не мають для цього власних коштів. Для одержання кредиту потрібно, щоб той, хто його надає, довіряв тому, хто хоче ним скористатися. Звідси і термін «кредит», що походить від латинського *credo*, що означає «вірю». У загальному випадку кредитування (від лат. *creditum* - позичка) - це надання в борг на певний строк грошових коштів (за умови їх повернення) або товарів та послуг (з поверненням або відстрочкою оплати) зі сплатою відсотків [10]. Коли ж однієї довіри недостатньо, оскільки існує великий ризик щодо своєчасного та повного повернення кредиту, необхідні певні гарантії того, хто має відповідні кошти – гаранта (інше підприємство або держава), або страхової компанії.

З розвитком товарного виробництва, особливо коли воно набуває загального характеру, кредит стає обов'язковим атрибутом господарювання. Пояснюється це тим, що внаслідок спеціалізації виробників на виготовленні певних товарів і спричиненого нею кооперування суспільне виробництво перетворюється у величезний замкнений ланцюг тісно пов'язаних між собою ланок. Найменше порушення в будь-якій з цих ланок може зупинити нормальний обмін товарами між окремими виробниками. Саме в цьому полягає абстрактно-теоретична можливість кризи збуту товарів у суспільстві, котра стає реальною, якщо подібні порушення набувають масового характеру. Кредит допомагає уникнути кризових явищ, безперервно здійснювати виробництво товарів та обмін ними [6,с.170].

Відповідно до кредитора кредитних ресурсів розрізняють [10]:

кредитування, як різновид розрахунків, тобто розрахунків з відстрочкою платежів за поставлені товари - комерційний кредит;

кредитування діяльності суб'єктів господарювання у формі прямої видачі грошових позичок - фінансовий кредит (фінансовий кредит - це позиковий капітал банку в грошовій формі, що передається у тимчасове користування на умовах забезпеченості, повернення, терміновості, платності та цільового характеру використання).

Ключовими факторами у наданні фінансового чи комерційного кредиту виступає оцінка кредитоспроможності (можливість погашення кредиту у визначеному обсязі та визначений строк). При цьому використовують як загально прийняті методики визначення кредитоспроможності, що передбачають розрахунок показників ліквідності, фінансової незалежності, фінансової стійкості в переважній більшості для надання комерційних кредитів. Відповідні розрахунки здійснюють на основі фінансової звітності підприємства. Для надання фінансового кредиту, в переважній більшості банківськими установами, розробляють власні методики оцінки кредитоспроможності підприємства, що дозволяє уніфікувати процес прийняття рішення щодо надання кредиту, визначення відсотків з урахуванням розподілу ризиків, надійності позичальника, врахування кредитної історії підприємства, суми та строків надання кредиту, наявності застави чи поручителя та інші фактори. Відповідна методика становить комерційну таємницю банківської установи та дозволяє зменшити витрати пов'язані з прийняттям рішення щодо надання комерційного кредиту.

При отриманні фінансового кредиту передбачено порядок укладання кредитного договору. Для одержання кредиту позичальник здійснює наступні операції:

- подає в банк (кредитодавцю) заявку де зазначає мету одержання кредиту, суму і термін, на який береться кредит;
- кількість та види необхідних документів встановлюються конкретним банком-кредитодавцем. Серед них обов'язково мають бути установчі документи, картка зі зразками підписів та печатки, а також баланс;
- проходить процедуру оцінки кредитоспроможності і платоспроможності;
- укладає кредитну угоду (договір), який містить вид кредиту, суму і термін, на який видається кредит, розрахунки відсотків і комісійних винагород банку за його витрати, пов'язані з видачею кредиту, вид забезпечення кредиту, форму передачі кредиту позичальнику.

Кредитні відносини мають ряд характерних ознак, які констатують їх як окрему самостійну економічну категорію - кредит. До них відносять наступні [12,с.372-373]:

- 1) учасники кредитних відносин повинні бути економічно самостійними: бути власниками певної вартості і вільно нею розпоряджатися; функціонувати на основі самодостатності та самоокупності; нести економічну відповідальність за своїми зобов'язаннями;
- 2) кредитні відносини є добровільними та рівноправними. Тільки за таких умов вони будуть взаємовигідними і зможуть розвиватися по висхідній;
- 3) кредитні відносини не змінюють власника цінностей, з приводу яких вони виникають. Кредитор залишається власником переданої в борг вартості, а позичальник одержує її лише у тимчасове розпорядження, після чого повинен повернути власникові;
- 4) кредитні відносини є вартісними, оскільки виникають у зв'язку з рухом вартості (грошей чи матеріальних цінностей), що переміщується на зворотних засадах, тобто після певного періоду ці кошти повертаються назад у висхідне положення.
- 5) кредитні відносини не є еквівалентними, тому що кожне переміщення вартості не супроводжується зустрічним рухом відповідного еквівалента. Це значно посилює в механізмі їх реалізації роль чинника платності, за яким позичальник повертає власникові більшу масу вартості, ніж сам одержує від нього. Така плата називається процентом.

Важливою характеристикою кредиту, крім форми і виду, є його функції. Зокрема перерозподільна та заміщення готівки кредитними операціями.

Із сутності кредиту випливає, що за його допомогою відбувається перерозподіл вартості на засадах повернення. Отже, кредит виконує перерозподільну функцію, яка полягає у тому, що тимчасово вільні кошти юридичних та фізичних осіб за допомогою кредиту передаються у тимчасове користування підприємств, господарських товариств і населення для задоволення їхніх виробничих або особистих потреб [6,с.177] Вона властива всім формам та видам кредиту.

Виконання перерозподільної функції кредиту передбачає перерозподіл не тільки грошові, але й товарні ресурси. У товарній формі виражаються комерційний й лізинговий кредити, частково споживчий та міжнародний.

Процес перерозподілу вимагає взаємозв'язку окремих учасників економіки та належного нормативно-правового регулювання, а саме: 1) кошти, вивільнені в одних ланках процесу відтворення, спрямовуються в інші ланки, що прискорює оборот капіталу, сприяє розширенню виробництва; 2) вільні кошти через кредит спрямовуються у ті ланки суспільного виробництва, на продукцію яких передбачається зростання попиту, а отже - одержання вищих прибутків. Це створює можливості для оновлення технічного оснащення підприємства, впровадження інновацій та зменшення собівартості виробництва продукції.

Розвиток перерозподільної функції, удосконалення практичного механізму її реалізації має ключове значення для підвищення ролі кредиту, для швидкого подолання економічної кризи і забезпечення економічного зростання країн [12,с.399].

Інша важлива функція кредиту - функція заміни готівкових коштів безготівковими розрахунками, що сприяє прискоренню швидкості обертання грошей, економії затрат

грошового обігу, дозволяє впроваджувати прогресивні системи розрахунків і коригувати необхідну кількість грошей в обігу та забезпечувати купівельну стабільність грошової одиниці, а також забезпечує контроль за джерелами надходження та напрямками використання фінансових ресурсів.

Вище наведена функція кредиту пов'язана зі специфікою сучасної організації грошового обігу, його функціонування переважно в безготівковій формі. Відомо, що основна частина надання кредиту здійснюється через банки. Зростає частка кредитування небанківськими установами, однак ключовим фактором такого кредитування виступає цільове використання кредиту або приналежність до відповідної установи (кредитна спілка) чи галузі економіки. Вкладаючи та зберігаючи гроші у банку, клієнт тим самим вступає у кредитні відносини з ним. Одночасно створюються умови для заміщення готівки в обігу кредитними операціями у вигляді записів по банківським рахункам. Виникає можливість надання позики у безготівковому порядку та розвиток безготівкових розрахунків. Безготівкові операції являються кредитними, тому що строки відвантаження продукції та її оплата, як правило, не співпадають. В залежності від того, що передує у часі - отримання товару чи грошей - або постачальник кредитує одержувача, або одержувач - постачальника. За цих умов, мікрокредитування виступає невід'ємною частиною розрахунків між товаровиробником або продавцем та покупцем.

В залежності від рівня регулювання банківської системи, рівня розвитку економіки та нормативного регулювання виділяю інші функції кредиту.

Питання про функції кредиту є найбільш дискусійним у теорії кредиту. Різні погляди з приводу кількості та змісту функцій обумовлено не тільки відмінностями у трактуванні сутності кредиту, але і у відсутності єдності у визначенні методологічних підходів до їх аналізу. Деякі автори вважають за доцільне виділяти такі функції кредиту, які охоплюють частину кредитних відносин і властиві окремим стадіям єдиного кредитного процесу. До них відносяться акумулююча функція кредиту, функція утворення додаткової купівельної спроможності, функція капіталізації вільних грошових доходів (заощадження фізичних та юридичних осіб), функція грошового обслуговування обігу капіталу в процесі його відтворення, функції прискорення концентрації та централізації капіталу, обслуговування інноваційного процесу кредитом, зростання ефективності грошового обігу та ін. [3, с.295-296].

Грошову (емісійну) функцію виконує тільки банківський кредит. Саме методами кредитної експансії (розширення кредиту) та кредитної рестрикції (звуження кредиту) регулюється кількість грошей в обігу. Однак вилучення грошей з обігу за допомогою кредиту досягається значно важче, ніж їх випуск в обіг [6, с.178]. Неврегульованість окремих аспектів банківської діяльності, щодо відкриття та функціонування комерційних банків дозволило різко збільшити кількість комерційних банків як з вітчизняним капіталом, а також іноземним. Важливої уваги вимагає діяльність комерційних банків з вітчизняним капіталом та належністю контрольного пакету акцій опосередковано через інші комерційні банки та підприємства східним сусідам. Наявна ситуація дозволила здійснити значний вплив на підвищення попиту на міжбанківському валютному ринку та дестабілізувати валютний курс, призвести до різкого зростання валютного курсу, зменшити валютні запаси НБУ без задоволення валютного попиту вітчизняних підприємств.

Ще однією передумовою зростання кількості комерційних банків виступає забезпечення неконтрольованого утворення додаткової купівельної спроможності через механізм грошового мультиплікатора без належних фінансових забезпечень. У підсумки, за даними НБУ [8]: станом на 01.01.2014р. існувало 180 КБ з них 49 з іноземним капіталом натомість станом на 01.04.2015р існує 148 КБ з них 46 з іноземним капіталом, проте обсяг наданих кредитів за вказаний період збільшився на 27% з них 17,7% - прострочена заборгованість за кредитами. Наявна ситуація призвела до дисбалансу банківської системи, недовіри населення до банківських установ, зупинку діяльності окремих підприємств через процедури ліквідації ряду комерційних банків та неможливість використання коштів, які

зберігались на банківських рахунках відповідних підприємств. Наведені фактори негативно впливають на економіку України через втрату контролю НБУ за змінами грошової маси.

Окремі дослідники визнають також контрольну функцію кредиту, вбачаючи сутність її в тому, «що в процесі кредитування забезпечується контроль за дотриманням умов та принципів кредиту з боку суб'єктів кредитної угоди». Проте наявність такої функції кредиту багато хто заперечує, посилаючись на те, що контроль властивий не тільки кредитним відносинам, а й багатьом іншим - фінансовим, страховим, торговельним тощо, тобто він не є суто родовою ознакою кредиту [12,с.401]. На жаль, високі показники тіньової економіки та лобювання інтересів окремих осіб нівелюють контроль функцію кредиту та ведуть до кредитування фінансово-господарської діяльності підприємств з метою легалізації доходів або встановлення контролю над підприємством.

В Україні активізувалися інвесткомпанії, які за запитом клієнтів - закордонних фондів скуповують так звані distressed assets (проблемні активи). Звичайно об'єктами скуповування стають гарні підприємства, але з відсутністю обігового капіталу або великих обсягів непублічної заборгованості - кредитів, облігацій, кредиторської заборгованості, векселів. Фонди пропонують взяти борги на себе, але за це віддати їм якийсь відсоток акцій. Від рейдерства така операція відрізняється тим, що для угоди обов'язково потрібна згода самого підприємства, тому що після цього потрібна переуступка частки в компанії. Банк може продати проблемні активи оптом. У Росії є фонди, які купують роздрібні проблемні кредити, які вже пройшли першу або навіть другу стадію колекторів. Вони скуповують такий портфель по 5% номінал [4].

Всі вказані функції важливі для практики в банківській чи іншій сфері фінансово-господарської дії, але мало пов'язані з економічною сутністю кредитного процесу. Їх використання штучно обмежує масштабність перерозподільної функції кредиту та функції заміни готівкових коштів безготівковими розрахунками та, фактично, стає гіршим їх виразом [3, с.297].

Виконання додаткових функцій кредиту впливає на швидкість кредитування та розрахунок вартості кредитних ресурсів.

У своїй перерозподільній функції кредит, який характеризується високою мобільністю, активно впливає на всі процеси суспільного відтворення. Насамперед, кредит відіграє значну роль в організації грошових розрахунків - готівкових та безготівкових. Особливо значна роль кредиту в задоволенні тимчасових потреб у коштах, обумовлені сезонністю виробництва та реалізації продукції. Надзвичайно важливою є роль кредиту у використанні досягнень науково-технічного прогресу: в технічному переоснащенні або реконструкції діючих підприємств і впровадженні прогресивної техніки на нових підприємствах, що вимагає значних коштів. Особливо це стало відчутним в умовах переходу до ринкової економіки. Механізм безповоротного виділення на капітальні вкладення бюджетних чи відомчих асигнувань відійшов у минуле. Головним інструментом у таких умовах може бути тільки кредит, особливо так званий ризиковий (венчурний), що функціонує переважно з державною допомогою. Велику роль відіграє кредит у становленні ринкової інфраструктури: організації і функціонуванні фондових та товарних бірж, бірж нерухомого майна та результатів інтелектуальної праці, посередницьких контор, торгових домів лізингових і факторингових компаній [2,с.86].

В залежності від форми кредиту та його направленості: державний кредит (направлений на регулювання економіки та підвищення виробничих потужностей держави), комерційний кредит (направлений на придбання товарів та послуг), споживчий кредит (направлений на кредитування фізичних осіб), лізинговий кредит (направлений на прискорення реалізації продукції виробництва, підтримка розвитку науково-технічного прогресу, розширення можливостей розвитку матеріально-технічної бази підприємства. Проте лобювання інтересів окремих осіб веде до кредитування фіктивних підприємств, кредитування на особливих умовах тощо, що негативно впливає на технічний розвиток вітчизняних підприємств.

Вирішенням ситуації виступає існування приватних фондів направлених на фінансування грантових програм наукових розробок молодих науковців та іноземні грантові програми.

Відсотки за надані кредити виступають основним джерелом отримання прибутку комерційними банками, зумовлює тісну взаємозалежність між зростанням вартості кредитних ресурсів та витратами останніх на поточну діяльність, залучення ресурсів, капіталізацію комерційних банків та обов'язкове резервування вкладів. Важливу роль відіграють темпи інфляції та очікування стабільності національної валюти.

Відповідно до даних Міністерства фінансів, у 2014 році мала місце інфляція у розмірі 24,9%, станом на 01.05.2015р – 14%, при цьому прогнольні показники на темпи інфляції у 2015 році становлять 39%. За цих умов зростає перерозподіл доходу між кредитором та позичальником, що ставить завдання перед комерційними банками встановлення відсоткових ставок вище прогнозних даних темпів інфляції, або надання кредиту в іноземній валюті. За високих темпів інфляції використання кредиту для вітчизняних підприємств виступає економічно необґрунтованим. За цих умов актуальності набуває комерційних кредит, здійснення бартерних операцій, що посилює тінізацію економічної діяльності господарюючих суб'єктів.

Висновки. Кредитування фінансово-господарської діяльності підприємств України направлене на досягнення двох функцій: забезпечення дохідності кредитних операцій для комерційних банків та економічне обґрунтування для вітчизняних підприємств. Проте в умовах високих темпів інфляції, тінізації економіки, лобювання інтересів прямих та опосередкованих іноземних власників комерційних банків кредит не виконує свої основні функції, щодо стимулювання розвитку економіки, оновлення виробництва, зниження собівартості продукції. В ряді випадків, кредитування виступає методом рейдерського захоплення стратегічно-важливих підприємств.

В економічних процесах кредит функціонує у різних формах. Залежно від суб'єктів кредитних відносин, їх організації та цільового призначення позичок кредит поділяється на ряд видів: банківський, державний, міжгосподарський (комерційний); виробничий; споживчий; лізинговий; міжнародний. Однак безпосередній вплив на економіку кредит здійснює завдяки своїм функціям. В умовах високих темпів інфляції, тінізації економіки має місце викривлення функцій кредиту, що дозволяє виділити наступні проблеми кредитування фінансово-господарської діяльності підприємств: економічно необґрунтована вартість залучення кредитних ресурсів через високі темпи інфляції, надання кредитів фіктивним підприємствам та підприємствам з метою доведення до банкрутства, надання кредитів в іноземній валюті, вплив комерційних банків з прямим та опосередкованим підпорядкуванням іноземним державам, збільшення кількості бартерних операцій на противагу кредитуванню, активізація кредитування вітчизняних та іноземних фондів (надання грантів). За цих умов доцільним виступає зміна підходів до державної кредитної політики з метою посилення контролю та попередження кредитування фіктивних операцій, надання економічно необґрунтованих кредитів, гармонізація вітчизняного та зарубіжного законодавства в частині отримання та звітування виконання грантових програм.

Список використаних джерел:

1. Болгар Т.М. Управління проблемними кредитами вітчизняних банків у сучасних умовах господарювання / Т.М. Болгар // *Бізнес інформ* – 2014. – №1. – с.248-255
2. Гринченко О. *Гроші та грошово-кредитна політика*. - К.: Основи, 1996. - 180с.
3. Івасів Б.С. *Гроші та кредит: підручник*. - Тернопіль, К.:КоңДор,2008. - 528 с.
4. Лямець С. *Банки продадуть проблемні кредити [Електронний ресурс]*. / С. Лямець // *Фінанси.юа*. Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/news/~165777>
5. Матвієнко О.С. *Шляхи підвищення прибутковості банківської діяльності в Україні* / О.С. Матвієнко // *Молодий вчений*. – 2014. - № 6(09) - с. 169-172
6. Мороз А.Н. *Банковские операции*. К.: «Лібра», 2004. - 336с.
7. *Офіційни сайт Міністерства Фінансів України [Електронний ресурс]*. Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/inf1/>
8. *Офіційни сайт Національного банку України [Електронний ресурс]*. Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
9. Русінаю О., Ліпінська Д. *Прибуток як складова фінансової стійкості комерційного банку* / О. Русінаю, Д. Ліпінська // *Вісник КНУТД* – 2014. – №3. –с. 96-102

10. Селезньова В.В. Основи ринкової економіки України: Посібник. - К.: А.С.К., 2006. - 688 с
<http://pidruchniki.com/15281113/ekonomika/kredituvannya>
11. Теоретичні та прикладні аспекти підвищення конкурентоспроможності підприємств. В 4 томах. Т. 1 : монографія / за ред. О. А. Паршиной. – Дніпропетровськ : «Герда», 2013. – 374 с.
12. Усоскин В.М. Современный коммерческий банк: управление и операции – 4-е изд.. - Ленинград., 2014. – 328с.

Rosoha M., Voitenko G. Current issues of loaning company's financial and business activity. The article discloses the historical preconditions of the origin of loans and transformation of their functions. The main functions of a loan are as follows: redistributive and replacement of cash by loan transactions. Other features of a loan have been outlined, in particular accumulating function, the function of the formation of additional purchasing power, function of accumulating free money (savings of individuals and legal entities), the function of accelerating the concentration and centralization of capital, the increase of money circulation and its relationship to the level of economic development. The process of getting a loan has been described. The characteristic features of credit relations have been outlined. Forms of credit have been disclosed as well as their dependence on the related credit resources and rising inflation has been shown. Attention is paid to the transformation of the functions of credit in terms of growth of the shadow economy and the impact of commercial banks with foreign capital on domestic economy during the economic crisis.

Current issues of loaning company's financial and economic activity have been outlined which appeared as a result of the development of the national economy, the state and expectations of inflation, the procedure for obtaining loans. The main problem of domestic crediting is the distrust of the population to commercial banks, high cost of credit resources and the mixed impact of commercial banks with foreign capital on the banking system of Ukraine and the domestic economy.

Keywords: commercial bank, loan, lender, borrower, inflation.